

ДЕО ДРУГИ

НАСТАНАК И РАЗВОЈ УСТАВНОСТИ У СВЕТУ

ГЛАВА ПРВА

ПРЕЛАЗАК ИЗ НЕУСТАВНОГ У УСТАВНО СТАЊЕ И ДОНОШЕЊЕ ПРВИХ ПИСАНИХ УСТАВА

I. ПРЕДИСТОРИЈА УСТАВНОСТИ

Устав је у свом модерном правном облику тековина новијег доба и јавља се тек крајем XVIII века. Све до тада, човечанство је живело углавном у режиму норми о државном и друштвеном уређењу које су биле изражене у обичајима, конвенцијама и разним другим правним и неправним документима. Зато се и развитак уставности може поделити у два раздобља: прво, које обухвата период до појаве првих писаних устава и друго, које обухвата период након појаве првих писаних устава па све до савремене уставности. Овај први период уставности или предуставни период је трајао вековима и сеже у далеку прошлост у којој су се појавиле прве клице уставности. Гледано временски, тај предуставни период је трајао неких 2500 година и протекао је у одсуству писаног, формалног и кодификованог устава какав данас имамо и познајемо. Међутим, ако у овом дугом периоду древне цивилизације није било устава, како је речено, било је његових трагова из којих ће се много векова касније појавити и прави устав. Та предисторија сеже у далеку прошлост, до античких времена где се и откривају почеци уставности. И касније у Риму се среће израз *constitutio* и из њега је језички изведен појам устава у уобичајеном смислу. *Constitutio* су били изразито важни и свечани акти (едикти) императора којим су регулисања поједина питања државног и друштвеноекономског живота. Тај израз *constitutio* касније преузима католичка црква за означавање општих прописа који су се односили на цркву, њу целу или поједине њене области. Тако се овај израз помиње у Енгелској, у доба Хенриха II као *avitae constitutionis* или *leges* у чувеним